

**Қазақ тілі мен әдебиетінен 7- сыныпқа арналған олимпиада тапсырмалары.**

1-тапсырма.

Біресе ілгері шаптың,

Біресе кері шаптың,

Барған жерде не пайда таптың?

Қаның судай құйылды,

Сүйегің таудай үйілді...

Қайдан алынған үзінді, бұл шығарма туралы не білесің?

2-тапсырма.

Жырау мен жыршының айырмашылығын жазыңыз. Толғау дегеніміз не?

3-тапсырма.

Эмоционалды сөздер дегеніміз не? Мысалдар келтір.

4-тапсырма.

"**Қымызын** судай сапырған,

Арқаның жазын **қашырған**" өлең жолындағы айқындалған сөздерді құрамына қарай талдаңыз.

5-тапсырма.

«Кітап- өмірлік серігің". Өз ойыңды ойтолғау түрінде жаз.

Жалпы білім беретін пәндер бойынша республикалық олимпиаданың  
мектепшілік кезеңі  
Школьный этап республиканской олимпиады по общеобразовательным  
предметам  
Жауап парағы  
Бланк ответов

Қатысушылардың жұмысын шифрлау парағы  
Титульный лист для шифрования работ участников

Қатысушының жұмысы  
Работа участника

Толтырылған беттер саны: 1  
(Количество заполненных листов)

Шифр: КТБ-7-4

✂-----

Толтырылған беттер саны: 1  
(Количество заполненных листов)

Шифр: КТБ-7-4

Фамилия: ХАМИВолла  
Аты (Имя): НАЗГУЛ  
Сыныбы (Класс): 7<sup>д</sup>  
Пәні (Предмет): ҚАЗАХ ТІЛІ  
Облысы/Қаласы (Область/Город): Атырау  
Ауданы (Район): ИНАР  
Мектебі (Школа): Б.НЫСАНБАЕВ  
Оқу тілі (Язык обучения): ҚАЗАХ ТІЛІ



Жалпы білім беретін пәндер бойынша республикалық олимпиаданың  
мектепшілік кезеңі  
Школьный этап республиканской олимпиады по общеобразовательным  
предметам  
Жауап парағы  
Бланк ответов

Қатысушылардың жұмысын шифрлау парағы  
Титульный лист для шифрования работ участников

Қатысушының жұмысы  
Работа участника

Толтырылған беттер саны: 1  
(Количество заполненных листов)

Шифр: КТ-04 - 03

✂-----

Толтырылған беттер саны: \_\_\_\_\_  
(Количество заполненных листов)

Шифр: КТ-07 - 03

Фамилия: ҚАБДІРОВА

Аты (Имя): АЙНАЗ

Сыныбы (Класс): 7.4

Пәні (Предмет): Қазақ тілі

Облысы/Қаласы (Область/Город): АТЫРАУ

Ауданы (Район): ИНДЕР

Мектебі (Школа): Б.ИМШАЕВ

Оқу тілі (Язык обучения): ҚАЗАҚТІЛІ

## 1-тапсырма

Күштегін тырманың авторы Түрік қазандықтарының бүкіл әлемді аузына жаратқан айбары да абырайы өздірің дәл мағұманның сезімімен тырмайды. Сондай-ақ Бұрын қазан мен Кетелі қазан қайтис баған соң түркі елінің татына жарыңыз қазандар отырған, жалғыз асыз бектер мен күнсіз жігіттері бізденің күнімізге тамыр кыр қарары арқылы көрсетілген.

## 2-тапсырма

Қырау - өз маңынан сыр шығарып айтатын, сонымен заттар әлестер мен танауларды аңғарайтын және пәзілсіздіктің өкілі.

Қырым - қырды аңғарушы, қырды айтудың, тараудың.

Танау - диалектіліктің сарыны, белгілі ақтаны немесе ақталарды аңғарайтын пәзілсіздіктің үлгісі, бір мағұматпен немесе белгілі бір мағұматтың аспаптың әдістерімен аңғаратын жанр.

## 3-тапсырма

Эмоционалды сөздер деп адамның сезімін, көзқарасын, көңіл күйін түрлі ірімілерін білдіріп тұратын сөздерді айтатын. Эмоционалды сөздер ерекше сезім, мәнмен айтқанды.

Мысал: аузындау, сөй - сөйген сырдырату.

## 4-тапсырма

Қышқанды - түбірі қымыз, сұрау - не, зам есім, не - тәуелдік қалың II пазы, 4-табыс септілігі.

Қышқанды - түбірі қымыз, сұрау - не істері? етістік.

қы - әуелік етіс, зам - есімнен тұратын.

## 5-тапсырма

Француз баласының қол көткізген ұлы иіністерінің бірі - білім қазынасы. Ол ұрпақтан - ұрпаққа ауыздан, мағұматтан түрлі немесе жазып алумен да кеткен. Қытап адам баласының сан тасарының ады - айының несімі, тарихи мен тазылымының атын сақтайды. "Қытап дегеніміз - ақылдан ұрпақтың ақылдан ұрпаққа қалдырған рухани өсиеті. Қытап ақылдан тиянасақ, ой айлаудан да тияналар еркін", - деген ерлі Тавит Мүсірепов. Қытап таудан, тамақ ақылдан ақылдан ақылдан ақылдан, алтын әсерді өмір қазынына қарама бізге әрбір адамның білімі мен өмірін пайдалану мен қарағандың айғандығын ақыл шарттардың бірі.

**Қазақ тілі мен әдебиетінен 8- сыныпқа арналған олимпиада тапсырмалары.**

1-тапсырма.

Алпыс құлаш ала арқан,  
Қызыл ердің ілулі,  
Босағада тұр еді.  
Іліп алып аяққа,  
Мініп алып торы атқа,  
Дүрілдетіп жөнелді...

Қай жырдан алынған үзінді?Қандай оқиға туралы айтылған?

2- тапсырма.

Күрделі сөздер.Күрделі сөздердің түрлеріне мысал келтіріп жаз.

3-тапсырма.

Метонимия мен метафораның анықтамасын мысалдар келтіріп дәлелде

4-тапсырма

Бір уақытта Ерболат шабатын аттың санын айтып келді.Сөйлем мүшесіне талдаңыз.

5-тапсырма.

Білімді ұрпақ-тәуелсіз елдің тірегі.Өз ойыңды ойтолғау түрінде жаз.

Жалпы білім беретін пәндер бойынша республикалық олимпиаданың  
мектепшілік кезеңі  
Школьный этап республиканской олимпиады по общеобразовательным  
предметам  
Жауап парағы  
Бланк ответов

Қатысушылардың жұмысын шифрлау парағы  
Титульный лист для шифрования работ участников

Қатысушының жұмысы  
Работа участника

Толтырылған беттер саны: 2  
(Количество заполненных листов)

Шифр: КТЖ-08-01

✂-----

Толтырылған беттер саны: 2  
(Количество заполненных листов)

Шифр: КТЖ-8-01

Фамилия: Жайыржан  
Аты (Имя): Сәкен  
Сыныбы (Класс): 8 сынып  
Пәні (Предмет): Жаза тілі  
Облысы/Қаласы (Область/Город): Атырау  
Ауданы (Район): Индер  
Мектебі (Школа): Д. Жоланбаев  
Оқу тілі (Язык обучения): Жаза

## 1-тапсырма

Құбылғанды батыр жыртынан үзінді

## 2-тапсырма

Құрделі сөз екі немесе одан да көп морфемдердің бірігуінен, қосарлануынан, қайталануынан, қысқартуынан, тіркесуінен жасалған сөздер.

Құрделі сөздер түрлері

1. Біріккен және тіріккен сөздер; белбеу, бүгін-айбапта, ақсақал, Ақтау, қаламсап, ортандасар.

2. Қос сөздер: биік-биік, балм-шаша, қоз-келіншек

3. Қысқартқан сөздер: ААЖ, ШМД, ШМУ, Б.У.У.

4. Тірікесті сөздер: қара сұр, он сегіз, қара ала

## 3-тапсырма

Метонимия - сөз мәнінен өзгертуді өзгертіп айту, суреттілікке отыраған затқа не құбылысқа айқындай түсу үшін, ажарландыру түсу үшін оларды өздеріне ұқсас өзге затқа не құбылысқа балау мағынасы.

Қыр төсінде мәдір айдан-ақ сынар,

тселінде жасыл кірпік жас құрау.

Метонимия - өзара шектес заттар мен себептес құбылыстардың өзара байланысты ұғымдар мен шартты сөздердің бірінің орнына бірін қолдану.

Мысалы:

Айтып құлаш ала отпен,

Четі толған болатпен

Сайдаш шалқым құла отпен.

## 4-тапсырма

Бір уақытта Ершат шабаттың атың салып айтып келді.

## 1- тапсырма

Жоболанды батыр жарынан үзінді

Жұртқашы Жоболанды батырға бергені жатқанын естігенін құзыр ері: "менімен күресейін, мені жеңсе аяар" дегенін естіген Жоболанды құзыр еріс кетеді. Жоболандыны менсінбей төсегінде жатып аламан күрес" деп шақырады. Сол кезде ілуі тұрған аяары құлаш ала арқанды. Жұзыр ердің аяағына іліп, тора атома сүйреп менсінбегін душпанын өтіреді.

## 4- тапсырма

Бір уақытта Ербол шабатын айттың соның айттың келді.

Май сөйлем. Бір ғана ойға білдіріп тұр. Бір уақытта айттың келді - етістік тіркес. Ерболат келді - ет - т. Айттың келді(кел) не істеді? Бағандығы. Ерболат кім? Бағтауы. Бір уақытта - қашық, пайыз тауы. Шабатын - анықтауы. Айттың келің? тапсырмауы.

## 5- тапсырма

Білімді адам кез- келген қиын жағдайдан шығатын жолды тауып өмір де көп нәрсеге қол жеткізуге шамамен жетеді. Сондай-ақ ақылды адамдармен қарым- қатынас жасау оқуы әрі құзықты, өйткені олар тақырыпта әңгімелес алады. Тұндай адамдардың дүниетанымы кең, сондықтан сөйлеу бар жағдайда сіз олардан көп нәрсе үйренуге мүмкіндігіңіз бар. Адамның тұрға ретінде қалыптасуы, мектеп қабырғасынан басталады. Менің қазіргі мақсатым - мектепті жаса батырмен алдым, жатарға оқу орнына түсу. Кейбір үлгерімім төмен. Бірақ оларға батырларға сәтсіздігім сенімдімін. Нас кезінде саған білім алақ келешекте оның жемісін көресіз.

Жалпы білім беретін пәндер бойынша республикалық олимпиаданың  
мектепшілік кезеңі  
Школьный этап республиканской олимпиады по общеобразовательным  
предметам  
Жауап парағы  
Бланк ответов

Қатысушылардың жұмысын шифрлау парағы  
Титульный лист для шифрования работ участников

Қатысушының жұмысы  
Работа участника

Толтырылған беттер саны: 2  
(Количество заполненных листов)

Шифр: КТД-8-02

✂

Толтырылған беттер саны: 2  
(Количество заполненных листов)

Шифр: КТД-8-02

Фамилия: Ахметов  
Аты (Имя): Рысқұл  
Сыныбы (Класс): 8 сынып  
Пәні (Предмет): Қарақ теңізі  
Облысы/Қаласы (Область/Город): Атырау  
Ауданы (Район): Ішкел  
Мектебі (Школа): Б. МЫРАМБАЕВ  
Оқу тілі (Язык обучения): қазақ

## 1-тапсырма

Қобыланды батыр жырынан берілген үзінді.  
 Құртқаны Қобыланды батырға берген жатқанын естіген қызды ер:  
 "менімен күресей, мені жеңсе алар" дегенін естіген қобыланды қызды ерге  
 кетеді. Қобыландыны менсінбей, төсегінді жатып: "ағыммен күрес" деп  
 шақырады. Сол кезде босағада ілуі тұрған алты құлаш ала арқанды  
 қызы едің аяғына іліп, торы ағымен сүйреп, менсінбеген құлапанын  
 сүйреп ағыреді.

4-тапсырма <sup>мені?</sup> <sup>қашан?</sup> <sup>қашанша?</sup> <sup>мені?</sup> <sup>қайтті?</sup>  
 Бір уақытта Ербалап аттың санын айтып келеді

Май сөйлем. Бір заңа ойды білдіріп тұр

Бір уақытта айтып келді - естітік тіркес

Ербалап айтып келді - ет. - т

Санын айтып келді - ет. - т

шабатын - анықтауын

аттың - анықтауын / анықтауын

Айтып келді - баяндауын

Ербалап - бастауын

Бір уақытта - нысандауын

## 5-тапсырма

Білімді адам күз келген қиын жағдайдан шығатын жолды тауып  
 өмірде көп нәрсеге қол жеткізуге мәлімет жетеді. Сондай-ақ ақылды  
 адамдармен қарым-қатынас жасау оңай ері қозғалып, өмірімізді еркін  
 табырыпта жүзімесе алады. Бұндай адамдардың дүние маңымыз кет  
 сондықтан сойлау барысында сіз олардан көп нәрсеге үйренуге мүмкін-  
 дігіңіз бар. Адамның тұрға ретінде қалыптасуы мектеп бабырталарынан  
 басталады. Менің қазіргі мақсатым - мектепті жақын бағалармен аяқтап,  
 жоғарғы оқу орнына түсу. Мәсе кезімізде сапалы білім ала отырып, келешекте  
 оның жемісін көресіз деп ойлаймын.

## 1-тапсырма.

Қобыланды батыр жырсымақ үзінді.

## 2-тапсырма

Құрделі сөз - екі немесе одан да көп түбірлердің бірігуімен, қосарла-  
нуымен, қайталануымен, ықсаруымен, тіркесуімен жасалған сөздер.

Құрделі сөздердің түрлері

1. Біріккен және тіріккен сөздер: белбеу, бүгін, айдалма, ақсаған,  
ақтау, қаламсап, орынбасар т.б.
2. Қос сөздер: биік-биік, жем-жем, бала-шаға, қыз-кейіншек т.б.
3. Ықсарған сөздер: ААЖ, ППД, БЧЧ, (ПМД, БЧЧ) ПМЧ, ПМПМ т.б.
4. Тіркесті сөздер: қара сұр, он сегіз, қара ала т.б.

## 3-тапсырма

Метафора - сөз инім өзгертпестен өзгертіп айту, суреттеліп отырған  
затты не құбылысты айқындай түсу үшін, өксірілгендерді түсу үшін  
шарды өздеріне ұқсас өзге затқа не құбылысқа балау.

Мысалы:

Жыр төсінде мәңгір айдын - ақ сымал,

Жиегінде жасыл кірпік - жас құрақ.

Метонимия - өзара илкінес заттар немесе себептес құбылыстардың өзара  
байланысты ұқсастар немесе шартты сөздердің бірінің орнына біріні  
қолдану.

Мысалы:

Алтын құлаш ала атпен,

Четі төлген бақтапен,

Сайдан шығар құла атпен.

## 4-тапсырма.

Бір уақытта Ерболат маббатын аттың сапын айтып келді)